

Sveriges organismer genomräknade

Gärdenfors, U., Hall, R., Hallingbäck, T., Hansson, H.G. & Hedström, L. 2003. Djur, svampar och växter i Sverige 2003. Förteckning över antal arter per familj. ArtDatabanken Rapporterar 5, 89 s. ISBN 91 88506 27 8. Kan köpas från Publikationsservice, SLU, Box 7075, 750 07 Uppsala (www.slu.se). Pris 120 kr.

Hur många organismarter finns det egentligen i världen? Frågan har diskuterats i årtionden, och de svar som på olika grunder har erbjudits, har kastat från en dryg miljon till kanske hundra miljoner. Vår kunskap är uppenbarligen inte ännu tillräcklig för ett övertygande svar på den frågan. Nu erbjuder ArtDatabanken en betydligt mera begränsad kalkyl. Här är frågan den, hur många arter av flercelliga organismer man känner från Sverige. Då gäller det verkligen anmälda arter, bara undantagsvis har man i någon dåligt känd grupp tagit med sannolikheter.

Vad blev alltså resultatet? Enligt listan känner man från Sverige 9216 arter makroskopiska svampar, 5553 arter flercelliga växter och 33118 arter flercelliga djur, av vilka insekterna ensamma omfattar 24475 arter. De här siffrorna inkluderar inte tillfälliga besökare eller odlingsrymlingar. För många gruppers del kan man vänta sig en betydande ökning när någon verkligen börjar reda ut situationen, något som ju hör till Svenska artprojektets uppgifter.

En jämförelse med existerande data från Finland kan peka på lämpliga angreppspunkter. Ser vi på välkända grupper, kan vi sålunda notera för fjärilar 2697 arter i Sverige och 2448 arter i Finland, för skalbaggar åter 4456 arter i Sverige och 3642 arter i Finland. De här siffrorna kan antas ge en relativt riktig bild av situationen, skillnaden beror utan tvivel på att Sverige når så pass mycket längre söderut. Vissa insektgrupper visar emellertid annorlunda siffror. Författarna nämner som exempel fågellössen, vilka inte har studerats lika mycket i Sverige som i Finland; bland Diptera finner man också några slående exempel på sådana skillnader, när familjen Sciaridae representeras i Finland av 221 arter, i Sverige av 71, och

som ett motsatt fall familjen Cecidomyiidae, med 147 arter anmälda från Finland och 425 från Sverige.

Några grupper av ryggradslösa djur har haft svenska namn i långa tider, till och med så att det existerar ett konsekvent system för namnen. I de flesta grupperna har emellertid en mera genomgående namngivning blivit aktuell först i sen tid, då ofta med tanke på skydd av hotade arter, eller för televisionens naturfilmer. Olika böcker har också ofta använt helt olika svenska namn på samma djur. Nu har författarna till listan producerat svenska namn på så gott som alla i Sverige förekommande insektfamiljer. Speciellt bland steklarna är en mycket stor del av namnen nybildade; förslag till namn hade presenterats som en förberedelse till listan, och åtminstone jag känner en lättnad över att inte hitta några rundmunnar bland parasitsteklarna, trots att sådana ingick i en version.

Utänför insekterna är de svenska familjenamnen inte i varje fall ännu speciellt vanliga. Däremot har nu alla phyla fått sina svenska namn, och kanske en och annan Tolkien-vän slås av häpnad då han läser att ringbärare syftar på en grupp smådjur (Cycliophora), som upptäckts sittande på hummerkäkar.

En lista på tusentals vetenskapliga namn ställer stora krav på korrekturläsning, och man kan här säga att den sidan av saken är väl skött. Visst kan man hitta något enstaka fall av t.ex. Daphniidae för Daphniidae, Procephala för Porocephala och Gomerida för Glomerida, eller bland svenska namn florpärlmusslor för flodpärlmusslor, men som helhet gör listan ett nog så gediget intryck. Genom att den dessutom är ordnad enligt ett mycket modernt djursystem, erbjuder den en överblick åt alla dem som inte vanligen har tillgång till de nyaste rönen.

Hans Silfverberg

